

INTERPELLATION

Snödumpning

Interpellation av Ashna Ibrahim

Stockholm har en unik geografisk placering med stor tillgång till vatten. Stockholm är en vattenstad, en stad som lockar invånare och turister som alla vill ha tillgång till sjöar, fjärdar, vikar, kanaler och hav. Djur, växter och människor är beroende av en god vattenkvalitet. Stockholms vatten måste därför bli renare och friskare.

Redan 1999 förbjöds snötippning i vatten i Miljöbalken. Snö klassas som avfall enligt Miljöbalkens definition: "Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med" (Miljöbalken 15 kap. 27 §). Eftersom snö innehåller föroreningar i huvudsak från trafik och eftersom syftet med snöröjning är att göra sig av med snön klassas snö som avfall.

Enligt EU:s vattendirektiv (2000/60/EG) ska samtliga vattenförekomster skyddas och återställas så de uppnår bättre ekologisk och kemisk status. Ursprungligen var målet 2015 med en tidsfrist till 2027. Direktivet har införts i svensk rätt genom bestämmelser i Miljöbalken 5 kap om miljö kvalitetsnormer samt vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Genom ett beslut i EU-domstolen finns ett förtydligande att målen i direktivet är bindande för alla medlemsstater.

Trots EU:s direktiv och lagstiftningen i Miljöbalken har staden löpande erhållit dispens från Länsstyrelsen för att fortsätta snödumpningen som nu pågår på fyra platser i Stockholms innerstad: Norr Mälarstrand, Blasieholmen, Värtan och Stadsgården.

Dispensen som i nuläget ges för en period av fem år motiveras av att det saknas lämplig mark för landdeponier i innerstaden och att tippning i vatten är ett miljömässigt bättre alternativ än långväga vägtransporter till befintliga deponier. Därför dumpas för närvarande all snö från innerstadens snöröjning i vattnen. Dispensen gäller för maximalt 800 000 m³. Beroende på snötillgången innebär det att det under de senaste tio åren dumpats allt från 50 000 m³ till 800 000 m³ snö årligen. Den nuvarande dispensen gäller fram till 2026.

Snö påverkar både den ekologiska och kemiska statusen. Beroende på varifrån snön kommer och hur länge den legat innehåller den olika grader av metaller, kemikalier, mikroplast, sand, salt och skräp. På starkt trafikerade vägar innehåller snön en högre grad föroreningar. I förorenad snö, kan halterna av följande ämnen vara förhöjda; suspenderade ämnen, PAH och metaller som t.ex. kobolt, krom, koppar, mangan, nickel, bly och zink samt alifatiska kolväten (C16-35). Koppar och bly från snöavfall sedimenterar och bidrar därmed till en ökad belastning av sedimenten. Bara vid Norr Mälarstrand beräknas att snöavfallet under en genomsnittlig vinter bidrar till 2.4 – 8 kg koppar och 0.8 – 2.6 kg bly.

I förorenad snö ser pH ut att öka. Det finns exempel på en ökning från pH 4,3 till 7,6. Regn har normalt pH ca 5,6. Även näringsämnen som fosfor når våra vatten via snötippning och påverkar de ekologiska förutsättningarna. Vid Norr Mälarstrand beräknas snötippningen en genomsnittlig vinter bidra till en belastning på 10–33 kg fosfor.

Frågan om att stoppa snödumpning i Stockholms innerstad är på intet sätt ny. Den har under drygt 20 år diskuterats och utretts i omgångar utan att någon förändring skett. Med tanke på de krav som ställs i EU:s vattendirektiv är frågan nu akut.

Frågan har åter aktualiserad genom det lokala åtgärdsprogram för förbättrad vattenmiljö i Riddarfjärden och Norrström som 2023-09-23 behandlades i Miljö och hälsoskydds nämnden. I programmet konstateras att Riddarfjärden och Norrström idag har otillfredsställande ekologisk status och inte heller uppnår god kemisk status. Den behandlar också snöavfallens påverkan på vattenkvaliteten och nödvändigheten att hitta alternativa metoder för att förbättra vattenmiljön.

En rad åtgärder föreslås i åtgärdsprogrammet för att förbättra vattenkvaliteten i Mälaren, framför allt inriktade på problemen med förorenat dagvatten. Ett stopp av snötippning skulle enligt rapporten bidra till förbättrade förutsättningar och framför allt för att minska fosforhalterna. Självfallet gäller detta inte bara Mälaren utan också i Saltsjön.

Många storstäder i världen har slutat dumpa snö i sina vatten och istället hittat långsiktiga kontrollerade lösningar på land. Ur miljösynpunkt är det oftast bättre att lägga bortforslad snö på land än i vatten. Då kan föroreningarna från snön stanna i marken, och risken för att de sprids vidare minskar. Det finns 8 landdeponier i Stockholms ytterområden för snöavfall. Även om det bättre går att kontrollera snön som

dumpas på landdepåer, finns risk att föroreningar hamnar i våra grundvatten. Depåerna används för tippning av snö från Stockholms ytterområden medan vattentippningen nyttjas för all snö från innerstaden.

Det finns även alternativ till landdepåer. Under de 20 år som staden har diskuterat problemet med snötippning har utvecklingen av nya tekniker nått framsteg. Det pågår forskning om snö som resurs, bland annat som fjärrkyla. I Oslo har man testat snösmältningspråmar (NCC Snow Clean) som tar hand om föroreningar samtidigt som den fångar upp plast och större bråte. I Stockholm däremot saknas både resurser och politiska riktlinjer.

Nuvarande dispens gäller till 2026. Med tanke på EU:s vattendirektiv som måste vara genomförda senast 2027 är frågan akut. Det är hög tid att agera och påskynda framtagningen av alternativa metoder till snötippning i innerstaden.

Med anledning av ovanstående frågar jag borgarrådet Åsa Lindhagen:

1. Kan borgarrådet garantera att staden från och med 2027 kommer att följa EU:s vattendirektiv?
2. Hur avser borgarrådet i så fall finansiera den eller de nya lösningar som måste till för att det ska bli möjligt att följa EU:s vattendirektiv?